

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kazni, večje kazni!

V našem dež. zboru gredó letos razprave vse mirno, skorej preveč mirno in je vsa podoba, da se je liberalna gospóda pogovorila med seboj na to. Vsak predlog, ki ne pride iz njenih mož, nič ne velja, ne pride ji prav in torej pod klop z njim! Ako pa pride kaj iz njene stranke na vrsto, to obvelja, če je še tako abotno ali pa deželni na škodo. Ne bode nam treba veliko iskati izgledov, ki nam potrdijo do pike to, kar smo rekli.

Posl. Offenluger, iz nemške konservativne stranke, je predlagal, naj se vpelje „zakonska oglasnica“ t. j. naj ima tudi občina besedo, kedar se sklepa zakon od ljudi, ki so brez vsega premoženja ter se je bati, da dobi prej ali slej občina tako rodbino v roké ter jo naj vzdržuje na lastne stroške. Vsakdo vidi, da gre v tej reči občini beseda, saj se hodi za nje denar in liberalna gospóda zna to, kakor mi drugi, toda ne; ker gre za to, da se odpravi postava liberalne gospóde, zato pokoplje predlog ona kar na tihem ter ne pripusti, da še sploh pride v dež. zboru v razpravo. Neka tica v puščavi porine baje, ko čuti nevarnost, glavo globoko v pesek, češ, da potem ni več nevarnosti za njo!

Liberalna naša gospóda se štuli rada za veliko prijateljico šole in torej tudi gg. učiteljev. Vsi vemo, da se terja od njih veliko in plačilo imajo pa le majhno ali vsaj ni tako vrejeno, da dobi več plačila, kdor ima več dela ali pa živi v kraji, kjer mu hodi življenje dražje, kakor kje drugje. Naj se temu opomore, predlaga poslanec Robič, da stori v tem dež. zbor vsaj nekaj malega, v resnici le nekaj malega, toda tudi to ne sme biti. O tem predlogu naj namreč ne poroča, po sklepu dež. zbora, t. j. liberalne gospóde, ki ima v njem veliko večino, šolski odsek, v katerem sedi g. Robič, ampak denarstveni odsek, v katerem sedé vse drugi gospodje in zato vemo lahko že naprej, da že boče toliko, kolikor nič iz predloga, ke-

dar pride zopet v dež. zboru v razpravo. Tega nas uči vsa dosedanja skušnja.

Na drugi strani pa vse drugače. Celje je malo mestice in hoče biti skoz in skoz nemško, ali ker živi v njem le malo Nemcev, okoli njega pa je vse slovensko, izgodi se v časih kje kaj, kar ni po volji nemški (!) gospódi, ki je sedaj ondi na vrhu. To je treba zatreti, kako bi sicer ostalo mesto nemško, čisto nemško? Mesto ima posebna pravila in skrbi za red, ki ga je v mestu treba, samo, na svoje roke. Za to ima pravico vsled posebne postave, sklenjene v dež. zboru in potrjene od Nj. veličanstva. To je torej vse v redu in prav, ali kaj je našel župan mesta, dr. Neckermann? — Kazni, kazni so mu prenizke, kar jih ima mestno starešinstvo v tem na razpolaganje in torej predlaga, ker je ob enem dež. poslanec, v dež. zboru, da jih sme povišati na 50 gld. pri vseh rečéh, pri katerih se mu dozdeva, da jih je treba.

To predlaga torej ta „skrbni oča“ v dež. zboru in ne pomisli v tem, da si bije tako sam v lice, pa s tem tudi vsej nemški gospódi v Celji, vendar pa vzprejme dež. zbor ta njegov predlog in če visoka vlada pritrdi, bode s časom še nevarno, ako rečeš komu: dobro jutro! Mestno starešinstvo postavi lahko na tako pozdravljenje kazen 50 gld. in če se drzne ga človek kedaj izreči, plača jih brez usmiljenja, kakor se bere v načrtu nove postave, „v mestno kaso“. Slov. poslanca, ki živita v Celji, gg. dr. Serbec in dr. Dečko, sta sicer govorila v zboru zoper to — neumščino nemške gospóde, toda zastonj, nju beseda je bila pri liberalni gospódi v dež. zboru — bob v steno.

Doline „obljubljene dežele“ so se, pravijo, svoje dni cedile mleka in meda in če gre „D. W.“ kaj vere, cedi se posebno nemška gospóda v Celji omike in olike in intelligence in imovitosti. Človek bi torej mislil, da imajo vsega več, kakor do volje, izlasti pa še toliko reda po mestu, da njim ga ni več mogoče, ali ta predlog v dež. zboru, predlog na večje kazni

nam kaže mesto v vse drugem lici. Kazen, do katere ima doslej mesto pravico, ne izda več, treba je višje in zakaj? No zato, ker ima neka, recimo, gospôda v mestu preveč omike in to take, da ji bôde v oči rdeča srajca, roka pa se ji že kar stegne po sokoljem peresu: zato kazni, višje kazni!

Družba sv. Cirila in Metoda.

(Dalje.)

In zdaj, slavna skupščina, soštejemo li vso to deco, ki zahaja v šolske zavode družbe sv. Cirila in Metoda, dobimo lepo število več kot 400 otrok, ki upamo, bodo ohranjeni svoji slovenski narodnosti; brez nas bi bili najbrž izgubljeni. In če bi potem vprašal družbenika, ki sam za svojo osebo sicer ni ničesa prejel od družbe, ko bi ga v duhu postavil v sredo te nežne mladine — polne življenja, vedoželjnosti in veselja — da-li zdaj vidi sad darovanj svojih novčičev — prepričan sem, da se mu razvedri lice in da si radostno odtrga še od svojega zaslužka ter imetja in to položi na altar domovinski; v njegovem srcu pa bo odmevala beseda Kristusova: „Kar ste storili kateremu najmanjših mojih bratov, to ste meni storili“. In to je najlepša plača za vernega kristijana.

B. Ko omenjamo družbenih zavodov, zamolčati ne smemo človekoljubnega delovanja onih udov raznih naših podružnic, ki te zavode neposredno nadzorujejo in uspešno podpirajo. Tu pa nam je imenovati narodnega ženstva, ki se je zbralo v svojih podružnicah v Trstu in Gorici, in uzorno izvrševalo svojo nalogo. Ženske podružnice so osobito skrbele, da so se praznovala božičnice in druge otroške veselice, pri katerih so otroci pakazali z molitvijo, petjem in deklamovanjem svoj napredek in razveselili navzočno občinstvo, a tudi oni so bili razveseljeni, ker dobre roke slovenskih dâm razdelile so jim obleke, jestvin in drugih primernih reči. Iz prvih ondotnih načelništev povzamemo, da so otroci tudi cerkveno praznovali začetek in sklep šolskega leta, imendan Nj. veličanstev, blagdan družbenih zavetnikov sv. Cirila in Metoda, da so v poletnem času hodili k sv. maši itd. „Iz tega se razvidi, — smem si prilastiti besede Rojanskega poročila — da je bila vzgoja v našem zabavišču popolnoma po namenu družbe sv. Cirila in Metoda ter se lahko pričakuje, da že to prvo šolsko leto ne ostane brez blagodejnega, trajnega sadu“.

C. Vodstvo je pospeševalo napravo podružničnih in šolskih knjižnic, iz katerih si lahko družbeniki, kakor učenci izposojujejo primerne berila. Razdelilo je zopet letos večinoma ob jezikovih mejah blizo do 2000 molitvenih, šolskih, podučnih, zabavnih knjig, ki ob svojem času obrodé svoj sad. Aho k temu dodamo še

razna učila in šolske pomočke, darove — med katerim je „Katoliška bukvarna“ darovala 600 pisank in 100 prelepih podobice za obdarovanje pridnih šolskih otrok, kar tu hvaležno bilingimo s posebno zahvalo — smemo reči, da je družba tudi v tem oziru dosegla svoj namen, izražen v § 2 svojih glavnih pravil. Isto velja o denarnih podporah, ki jih je vodstvo po pretehtanju vseh okoliščin tu in tam dovoljevalo.

D. Najtežavniše je delovanje na Koroškem. Naši bratje prosijo, trkajo, moledovajo za katoliško in slovensko šolo, a dozdej je zastoj vsak poskus. Naših 13 podružnic so namreč glasen protest zoper tak uk, ki ni osnovan na podlagi materinega jezika. Družbeniki naši — v veliki večini slovenski oratarji — so neustrašljivi bojevniki za zaželeno šolo z materinščino kot učnim jezikom — in njihovi nazori bodo slednjič zmagali, ker sloné na pravi pedagoški podlagi. Naša družba jim je za zdaj s primernimi knjigami pritekla na pomoč.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Nekaj o konjereji.

Zima nam stoji že na pragu in more biti ne poteče več teden dni, pa nam bode ona že po polnem za gospodinjo. Za nas je torej živa potreba, da se pripravimo na njo, naj jo pričakamo brez strahu za se pa tudi za živino. Se ve, da ne smemo priprav za to še le sedaj začetni, ampak v tem času moramo jih dognati, do cela izvršiti. V tem oziru pa glejmo na to, da imamo za-se, za kuhinjo dovolje kurjave, za živino pa dovolje nastelje in dobre hleve. Na obé strani še je mogoče v tej dobi še kje kaj storiti ali popraviti, česar nismo še mogli poprej, pa že skrajni čas je sedaj za take reči. Nič ne smemo odlašati v tem; če ne moremo delati zunaj, ko ni vreme za to, pa si dajmo doma pri in po hlevih dela. Tudi na natonu, pri drvih ga najdemo in slab gospodar, ki seka ali da cepiti drva, ko jih je gospodinji že treba za kuho.

Posebej pa je treba še biti opaznim gospodarjem, ki imajo brejo živino v hlevu, izlasti še konjerejem. Sedaj se že lahko izpozna, ali je kobila breja ali pa ni. Če se je branila žrebca, ko si jo v drugo prignal; če je postala bolj mirna, če rajši je in če je po zadnjem životu, izlasti ob stranéh, čedalje širša: to in enako kaže najbolj, da je breja. Ako se ji pa širi trebuh le spredaj, to ne kaže brejosti, ampak samo to, da dobi veliko sena, malo pa ovsa va-se. Sedaj še že vslata tudi mladič, toda najprej še na levi straní, ne pa tako na desni, kjer leži tako imenovano „slepo črevo“. Ako je kobila že šesti mesec breja, tedaj je že mo-

goče izpoznati gibanje mladiča. Najležje se to izgotovi, kedar se kobila napaja; treba je samo ji roko položiti v tem času na spodnji strani trebuha, tako med popkom in vimenom in brž se čuti gibanje mladiča. Ali tudi vidi se že v tej dobi lahko, ako stoji kobila na solnei ter ji solnce sije po trebuhu. Čez nekaj časa pa raste že tudi vime itd. kobili in tega ni mogoče prezreti.

Od breje kobile je vse odvracati, kar ji škoduje; ne sme se pritisniti na kaj trdega, ne sme se preveč stresti, post. če se spšaši, pa tudi ne pregnati pri delu. Varuje se naj tudi prehlajenja. Zatem pa je gledati na krmljenje in pri tem se naj pomisli, da ima kobila jesti za-se pa ob enem tudi za mladiča. Temu je treba, ker naglo raste, veliko snovi za meso, kosti, hrustec. . . . Le-te reči pa se delajo iz raznih beljakovin in solnin in mora jim jih priskrbeti kobila in ona jih mora torej dobiti va-se iz krme. Samo iz sena pa jih ne dobiva, nekaj, ker jih ni v njem, nekaj pa za to ne, ker bi ga bilo preveč treba — nekaj, kar bi ji raztegnilo želodec in črevesa ter bi ob enem lahko oškodovalo mladiča v njej. Vsled tega ne kaže v takem času polagati kobili le sena, ampak dajati se ji mora zobanja, najbolje, če ovsa. Naj pa kobila tako krmo vselej dobro prebavi, zato ji je treba gibanja; naj se torej pusti o lepem dnevu nekaj časa na prostem, v okolu, ali naj se vpreže v lahkem vozu ali tudi izpelje na uzdi. Drugače pa se lahko je loti maternica, ali se ji celo zapre in torej množi nevarnost za življenje njeno ali vsaj mladiča.

Ako se pa ravna dobro s kobilo v dobi, ko nosi, ako se ji torej streže, kakor smo opisali, bode tem večja korist iz nje, kajti tako se mladič lepo izgodnja v njenem truplu in ne loti se ga potem tako lahko kaka bolezen: hromost, driska, smolika itd. ali pa jo vsaj ležje preboli, če se ga loti, kakor pa slabo žrebe. Kedar pa je potlej snega in že trda zima, tedaj je treba hleve prevetriti, vsaj od časa do in to se izgotovi v lepem vremenu, ko sije solnce, najbolje tako, da se snaži živina pred hlevom, v hlevu pa se odpró okna in vrata, da posije morebiti tudi va-nj solnce ter se tako zrak lepo izpremeni v njem.

Kislo zelje.

Vsakdo zna, da je kislo zelje dobro in okusno jelo in pride zato v kmečkih družinah poleg krompirja tudi največkrat na mizo. Ali kaj, ko ga ne znajo povsod pripraviti tako, kakor je prav! Kakor pri vsaki stvari, tako je in pri zelji še je bolj treba snage in reda. Pri vsej snagi pa se še vselej lahko nagodi, da se zelje izkazi in postane preveč kislo. Da se to prepreči, storimo bojda dobro, ako denemo

zelje v kad iz brezovega lesa in če to ni mogoče, vtaknimo vsaj en kol iz tacega lesa v zelje. Potem se drži bojda zelje dolgo in ostane čez poletje še okusno. Naj poskusi katera naših bralk in naj nam poroča o svojem času, kako se je njej skušnja činesla.

Sejmovi. Dne 15. novembra v Poličanah, v Središči, v Radgoni in na Vranskem. Dne 16. novembra v Gomilici. Dne 19. novembra na Ljubnem.

Dopisi.

Iz Ščavniške doline. (Zborovanje) Ščavniško-sadjarskega društva v Očeslavcih vršilo se je dne 27. okt. kljubu skorej prekesnemu ali prepoznemu naznanilu, kakor tudi hladno-jesensko pihajočemu vetru prav izborno. Predsedništvo skupaj z lepim številom društvenikov ogledalo si je najpoprej društveni vrt, ki je res na prav lepem gričku, kakor vstvarjen od Vsegamogočnega za sadonosnik. Ograjen prav lepo in zasajen je že zdaj — komaj v dveh letih z blizo 500 sadik. Bujna rast! Potem se je društvo vrnilo v prostorije hišne pri gosp. Alojziju Kreftu, kjer sta potem dva govornika, prvi znanstveno, poljudno in šaljivo, drugi dejanski razvijala in razlagala opravke umnega sadjarja v jeseni in po zimi, kakor tudi predlagala razne nasvete. Posebno je drugi govornik razložil dokaj lepo gnojitev in gojitev sadnega drevja zdaj v jeseni in po zimi: Kolo okoli drevesa, gnoj primeren — najboljši je kompost — podpora drevesa, obrezovanje drevesa itd. Med nasveti raznimi naj omenim, da si bo društvo v prihodnjic naročilo knjige in časopise, koji govorijo in pišejo v poduk in korist sadjarskemu društvu. Zborovanje se je sklenilo s tremi jedernatimi napitnicami, slednja teh veljala je Našemu svitlemu cesarju Francu Jožefu I., ki tudi imajo um in srce, kakor tudi pripravljeno odlikovanje za pridne, dolgoletne sadjarje (izgled nam je glasoviti Pečovnik-Bezjak Teharski). Vsi govori in napitnice bili so z ogromnimi živio-klici, kakor tudi z godbo in izvrstnim petjem slovenskih Jurjevskih-Ščavniških pevcev pozdravljeni. Tako in še veselejše veselico pričakujemo zopet drugo leto — v letnem času — pod vedrim nebom, v vrtu našem samem, dotlej pa naj srečno rastejo mlada naša drevesca in naj se množi število družbenikov!

Iz Konjic. (Volitve) za občino okolica Konjiška so pred vratmi. Listine volilcev so sestavljene in je v prvem razredu 32, v drugem 75 in v tretjem razredu 279 volilcev, tako da bode ta nova občina še vedno največa v celem okraju. Akoravno so po statistiki vsi prebivalci okoliške občine Slovenci (razven Dobiahof 3 Nemci)

vendar se sliši, da bodejo tudi tržanski volilci postavili svoje kandidate za okoliško slovensko občino. Torej, slovenski volilci, pozor, zdaj le za se imate priliko pokazati, ali je Slovenec pri Konjicah sam svoj gospodar na svoji zemlji.

Od sv. Urbana pri Mariboru. (Razno-terosti.) V Mariborski okolici nemaš lepšega kraja za razgled od tega pri sv. Urbanu, podružnici Kamniški. Prijazna cerkva stoji na ljubkem hribčku ter se milo kot stražnik ozira okoli po lepih slovenskih goricah in gleda kot branik slovenske meje proti nemškemu, boljše ponemčenemu zgornjemu Štajarju. Kdor se je kedaj že povspnel na ta griček, ni se kesal, niti se mogel načuditi lepemu razgledu. V jutro razgrnejo se pred očmi slovenske gorice, z meglo pokrite, kakor neizmerno gorje. Tu in tam moli iz megle kaka bela cerkev, kakor iz morja od daleč se približajoča ladja. Kadar je pa razkadilo solnce meglo, odpre se krasen vidik proti izhodu do ogerske ravnine. Kdor je bil v Mariboru in ne pri sv. Urbanu, ne ve kakšne lepote krije v sebi Mariborska okolica. Trgatev se je prav dobro obnesla tukaj, sicer je vina manje od lani, toda kapljica in nje cena je boljša za polovico od lanske. Predajali so letošnje vino kar od krnice od 80—105 fl., muškatelec pa od 26—30 kr. litar. Samo neke Slovence so opeharili neki nemškutarji, kakor se glasi po tem kraju, da so kupili po 50 do 60 gld. četrtnjak. Ne more se nikoli prepogostokrat govoriti: Slovenec, varuj se nemškutarja! Ta ni tvoj prijatelj, kakor tudi njihove „ceitunge“ niso tvoje prijateljice. Grdijo ti najdražji naši svetinji sveto vero in mili naš materini slovenski jezik. In v tem je prava mojškra“ „Marburger Zeitung“, ki se zastoj okoli pošilja med neke Slovence. Ta ti je prava jezljiva in kregljiva tetica. Kokodače časi, kakor kokoš, kedar je znesla kak — smrdljivi zaprtek. Nedavno je javkala, kako se Nemcem huda godi na Spod. Štajarskem. Toda dokler nas porogljivo „vindišarje“ imenujejo, naj bodo le mirni „švabi“. Povsod imajo po slovenski Mariborski okolici nemške napiske in nam kvarijo čisto slovenska imena, kakor: „Kartscho-win“ t. j. slovenska Krčevina, krčiti, „Rossbach“, menda niso tukaj v času, ko so še gldali želod, Nemci svojih konj napajali. Zakaj? Ker nobenega potoka ni! Spakodrani „Rossbach“ je slov. „Razpah“, razpahnuti, razpahniti, „Wienergraben“ so slovenski „Vinarji“, kakor govori ljudstvo itd. Nadalje piše, Slovencev je letos za dva razreda, Nemcev pa komaj za eden na Mariborskem gimnaziji. In kakšni so še ti Nemci! Eden, dobro ga poznamo, ki je za nemški razred napravil preskušnjo, se je hitro pohvalil „ih bin schon gmaht prifung!“ Bog ga žegnaj nenasitljivemu ponemčevalnemu žrelu! — In ondan spustila je jezo na neke

gospode župnike, češ: „kolektura“ je odkupljena, torej naj ne hodijo s „puto“ okoli vinogradov nemških posestnikov mošta pobirat. Vedi naj tetica „Blatarica“, da to ni nobena „kolektura“ ampak plačilo za vremenske sv. maše. In potem vinogradi še vendar niso ponemčeni, Nemci, marveč so od slovenskega pota napojena zemlja na slovenskih tleh. Obdeluje jih slovenski težak in ta potrebuje „gospode župnike“. In če tem nemškim posestnikom niso po volji stare naše slovenske šege, po kaj pa so prišli med nas Slovence! Klicali jih menda nismo, izgubili pa tudi niso ti med Slovenci ničesar, torej nemajo med nami tukaj ničesar iskati. Ostanejo naj pri svojih „jodlarjih“, ki imajo „kašo v grlu“ in noben slovenski duhovnik jih ne bo nadlegoval. — Sneg, ki je pred dobrim tednom padel, precej je vže skopnel. Toda škode je dosti napravil, sosebno na mladih drevesih. Redkokateremu je prizanesel, da ga ne bi malo postrigel. Po gozdih leži vejevja na tleh, kakor bi smrečja naklestil. — Šola se je tudi začela po okolici. Navada je povsod, da se začne in konča s sv. mašo. Samo Kamniška nemškutarška šola dela menda med vsemi šolami v okolici v tem in v nekih drugih rečeh sramotno izjemo, ker nikdar ne slišimo, da bi se kaj takega oznanilo. Radovedni smo, je-li to znano c. kr. nadzorniku. Tu bi bilo treba njegove pomoči.

Z Dobrne. (Drobtinice.) Za načelnika krajno šolskemu sovetu ovokrajnemu je zopet izvoljen velč. gosp. dekan Gajšek, in sicer soglasno. Na splošno željo odbornikov je imenovanec sitno čast znovič prevzel. — Mnogoletni uradnik topliški in sedaj krajno-šolski nadzorovalec, g. Brauner, podal se je v pokoj. — Povodom poroke cesarjeve hčere Marije Valerije so topličarji priredili tombolo. S skupljenim denarjem se je ubožnim šolarjem oskrbela obleka. Toto so nedavno v šoli razdelili med učence. — Letino imeli smo, hvala Bogu, dobro. Res, da je suša precej pritiskala, vendar za rastlinstvo ni bila preveč občutljiva. Ljudje so se posebno bali, da ne bode repe in „mrkevce“, ali, kakor tukaj pravimo, korenja; toda dež je je poškopil za silo in opomogel imenovanemu „malovju“. — S trgatvijo so gospodarji zadovoljni gledé kakovosti in kolikosti. Skoro vsaki je dobil mošta več od vlani; pa tudi boljše kapljice, ker je grozdje dozorelo lepo, da redkokrat tako. Peronospora letos listja ni smodila; to delo je opravil mraz dne 21. oktobra. — Z vodo je hodila trda. Vsled suše vsahovali so studenci. Včasih se je sicer vsipalo po nekoliko rose iz oblakov, ali to je bilo malo. Za ljudi se je vode dobivalo navadno še blizo hiš, a živino so morali z viših krajev po četrtn in po pol ure daleč v doline goniti „na vodo“ v potoke. Mlinarji niso mogli pri najboljše volji

zadostno vstrezati. Do sedaj so se vodnjaki pač že dovolj napojili. — Dne 28. oktobra in in predidočo noč je zemljo pokrili sneg do 20 cm na debelo; polomil je marsikatero vejo in mlado drevo, ker še listje ni bilo odpadlo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nj. veličanstvo, svitli cesar se je odpeljal na Ogersko in ostane brž dalje časa na graščini v Gödöllö ali pa v cesarskem gradu v Budi. — Državni zbor skliče se najbrž že na 2. dne prihodnjega meseca in bodo torej do onih mal vsi dež. zbori prenehali s svojim delom, če ga že ne bodo vsi po polnem dognali. Kakor je sedaj podoba, bode ga ostalo še česemu v Pragi in pa nižjeavstrijskemu na Dunaji. — Na Dunaji vrši se sedaj posvetovanje avstrijskih škofov, o čem pa da v prvi vrsti, to se ne zna, sluti pa to človek lahko, ako ne zapira svojih oči pri zadevah sv. katoliške cerkve. — V štajarskem dež. odboru bodo tudi poslej samo nemški gospodje; se ve, da za liberalno gospôdo velja slov. ljudstvo toliko, kakor da ga ni vsaj tretjina vseh štaj. prebivalcev, kjer hodi za pravice, pri plačilih pa je potlej pač drugače. — Graško mesto pripravlja lastno, t. j. na stroške občine pokopališče blizu Puntigama; za nj bode treba nad 120.000 gold. denarja samo za to, da se napravi; koliko pa ga bode treba vsako leto za to, da se vzdrži, to se ne zna, toda gotovo je, da ne malo. — V koroškem dež. zboru je predlagal poslanec Einspieler, naj se razdeli dež. šolski svet v dva oddelka, v nemški in slovenski, se ve, da njegov predlog, da-si bi bilo prav tako, ni obveljal. — Za vravnanje reke Zile je vlada pri volji dati 134.000 gold. in ravno toliko bi naj dala dežela. Prav, toda kje jih bode vzela? — Kranjski dež. zbor sklene najbrž postaviti, vsled katere ne bode pri vknjiženju dolga na kako zemljišče treba potrjenja podpisov po c. kr. notarji, če dolg ne preseže 100 gld. Nekaj olajšanja bi to že bilo in nekaj goldinarjev bi si s tem že človek prihranil. — V kratkem bode treba vis. vladi izreči svoje menjenje, ali je pri volji napraviti c. kr. višjo sodnijo za vse slov. pokrajine v Ljubljani, ali pa naj ostane vse pri starem, ko ste taki samo v Gradcu in pa v Trstu, prva nemška, zadnja pa laška. — Mestu Gorica primanjkuje v letnem proračunu kacic 8000 fl. in dobiti jih hoče mestno starešinstvo iz višjih doklad. Se ve, da za to ni treba veliko, naj se sklene taka doklada ali plačevati jo, to ne bode vsem tako lahko! — V Trstu je razpočila uni dan sopet petarda in sicer na tržišču pred kolodvorom; zločinca pa še niso ujeli. — Dež. zbor za Istro je sklenil resolucijo, naj velja pri vseh sodnijah edino laščina, pripusti

pa se le za silo hrvaščina in slovenščina pri njih obravnavah. To je jako drzna resolucija! — V Kraljevcih na Hrvaškem je bila v zadnjem tednu sinoda srbskih pravoslavniških škofov. Ne verjamemo, da bodo njeni sklepi vsem po volji, najbrž pa bodo ogerski vladi. — Na Ogerskem se razcepi stranka grofa Apponyia in le-ta postane minister znotranjih zadev. To ni slabo znamenje za sedanjo vlado. — V Galiciji bi radi obč. sodnije in pri njih bi se naj tudi sodilo čez majhne pregreške in tudi o razžaljenji časti. Hitre in po ceni bi že bile take sodnije, ali težko, če pride še v kratkem pri nas do njih.

Vunanje države. V mestu Lodi na Italijanskem so imeli te dni velik katoliški shod in so jim sv. oče Leon XIII. poslali posebno pismo, polno tolažbe in pohvale za blage može, ki stojé očitno za načela kat. cerkve glede na šolo in na delalsko vprašanje. — Minister Crispi se je vrnil iz Milana, kjer se je dogovarjal z nemškim drž. kancelarjem, v Rim in kakor se kaže, je imel „dobro srečo“ pri tem svojem shodu. No more biti pa še izvemo kaj več o tej sreči njegov. — Na Francoskem še imajo premalo trdnjav in minister Freycinet si prizadeva veliko za to, da mu dovoli drž. zbor denarja, kolikor ga je za-nje treba. Malo ga pač ne bode treba. — Delalci v Belgiji želé za se volilno pravico, doslej še ni veliko upanja, da jo dobijo. — V Angliji se množi stranka Gladstoneja, vsaj pri zadnjih obč. volitvah je pršilo veliko njegovih mož na vrh in te so po navadi merilo za volitve v drž. hišo. — Katol. irsko ljudstvo trpi veliko pomanjkanje, ker se je ondi krompir, torej najnavadnija hrana, letos izkazil. — Nemška državo bojda ne bode znižala colnine na blago, žito, vino itd., ki prihaja tje iz naših dežel in sicer zato ne, ker bi bili domači ljudje potem neki na zgubi. No take sile bi že ne bilo! — Rusiji ni po volji, da se izseljuje toliko poljskih km. tov v Ameriko in zato ima sedaj močne straže ob zahodnih mejah svojih, da jih ne pustijo čez nje. — Kakor je sedaj podoba, ima princ Koburški veliko zaupanja pri Bolgarjih in se kaže to posebno v „sobranji“ ali v drž. zboru. Škoda, da se to izpreobrne ondi lenko že čez noč. — Turska vlada je pri patrijarhu dosegla toliko, da pripusti, naj so grške cerkve odprte za molitev, ne pa naj se delijo tudi sv. zakramenti. S časom bode pa še že tudi privolil v to. — Novo grško ministerstvo že ima svoje težave in sicer ravno gledé na grško cerkev v Turčiji. Ne zna se, ali se potegne za njo minister Delyannis ali še pa pusti celo stvar na miru. — V Masavi, v italijanski deželi v Afriki, prišli so na sled večjim goljufijam, kriv jih je nek „grof“ Cagnasso, doma iz Milana. — V Braziliji, južni Ameriki, odpre se

dne 15. novembra prvokrat drž. zbor, da izvoli predsednika republike. — V severni Ameriki, v „zjedinjenih državah“ dobijo drugo leto gotovo drugega predsednika in sicer najbrž bode to prejšnji Cleveland. Ni pa upanja, da se odpravi visoka colnina na blago iz Evrope. Za Amerikance je le-ta colnina prav koristna, tem manj za države v stari Evropi.

Za poduk in kratek čas.

Iz Slovenije do Adrije.

(Potopisna črtica.)

(Konec.)

Predragi čitatelj, poprej, ko se posloviva od sv. Simeona, podajva se še enkrat tje v duhu in sicer dne 8. vinotoka. Ta dan se obhaja namreč najslavnejši praznik našega svetnika. Že dva dni poprej prihajajo ljudje od vseh vetrov sveta iz cele Dalmacije in bližnjih otokov. Tu vidiš hrvaški narod v njegovih mnogovrstnih nošah. Tu ti stopa mož v svojih opankah, tam drugi naju zanima zopet s svojim nadramnikom, na kojem ima cele vrste „tolarjev“ našitih, tam oni pa cela prsa v srebro okovana, namreč s „tolarji“ in poleg njega stopa krasna visoko vzraščena deklica s svojo „kapico“, ki je vsa z zlati pokrita, tam ona pa ima „pečo“ na glavi, ki jej prav dobro pristaja; okolo vratu pa ji visi verižica iz samih „napolejondorov“ sestavljena. In kako krasni ljudje so to, kake velike močne postave, saj ne vidiš skoro malega med njimi in kako dobro vsi izgledajo, da si tudi znabiti jako slabo živijo, a oni še ne poznajo, kakor pri nas na Slovenskem, bodi Bogu potoženo, žganja, te morilke sedanjega roda, oni ne poznajo „ponočevanja“, zatoraj tudi ne njegovih nasledkov — hiranja na duši in telesu, oni so še, rekli bi, kakor jih je Bog vstvaril, med tem ko je na Slovenskem že vse od „mode“ in „posvetnega duha“ okuženo. — Osmi vinotok toraj je. Ako Zadrani tega ne vedó, pové jim to množica ljudstva, ki dohaja sv. Simeona častit. Že rano v jutro se rakev otvori in sedaj se vrsté mašniki s sv. mašami dopoludne, cerkva pa je vedno natlačena pobožnega ljudstva, ki stopa v nepretrgani vrsti po stopnicah do „svetca“, da ga vidi in krsto poljubi.

Dragi mi hrvatski narod, dal Vsegamogočni, da ostaneš dolgo, dolgo tak, kakor sem te jaz spoznal. Dal Bog, da živi v tebi na veke živa vera v vsegamogočnega Boga, da ga častiš v njegovih svetnikih, da ga ljubiš in to svojo ljubezen do njega v ljubezni do svojega bližnjega in svoje „materijštine“ izkazuješ, potem bodo prišli tudi za tebe lepši in milejši časi — nastopili bodo dnevi, ko bodeš jarem svojih tlačilcev celo otresel in bodeš na svoji zemlji svoj gospodar! „Zora puca, bit će dana!“
Zagajski.

Smešnica 46. Čevljar Kuček zasači svoja učenca, da sta na črešnji, ne pa, kakor bi se spodobilo, vsak na svojem trinogu, zato zgrabi prec za „kneftro“ ter udriha krepko z njo po prvem, ki ga dobi pod roko. „Oče“, pa zavpije ta, ko že ima nekaj gorkih na hrbtišči, „oče, nehajte, še je drugi, naj še Tonek pride na vrsto!“

Razne stvari.

(Kat. politično društvo) v Konjicah ima v nedeljo, dne 16. novembra ob 3. uri popoldne zborovanje. Na dnevnem redu je: 1. Volitev odbora. 2. Govor: o potrebi domače obrti v povzdigo blagostanja naroda. 3. Politični razgled in 4. razni nasveti. Uljudno vabi odbor.

(Dež. odbor.) Štajarski dež. odbor je vsled volitve dež. zbora z dne 6. novembra ta-le: Edmund grof Attems iz veleposestva, dr. Aleks. Wannisch iz mestne, msg. Al. Karlon iz kmečke skupine, Karol baron Berg, dr. Jos. Schmiderer in dr. Mor. vitez Schreiner iz dež. zbora. Na čelu dež. odbora pa je g. grof Wurmbrandt. Kakor se vidi, med njimi ni slov. poslanca in naši poslanci so oddali prazne listke, samo pri volitvi iz kmečke skupine so volili in sicer msg. Karlona. Od naših poslancev je bilo to modro in zaslužijo zato občno priznanje.

(Odlikovanje.) Dež. nadzornik za srednje šole štajarske in koroške, g. dr. J. Zindler je dobil od Nj. veličanstva red železne krone III. vrste.

(Nadzorovanje.) V petek, soboto in potlej v ponedeljek je nadzoroval g. dr. J. Zindler, c. kr. dež. nadzornik za srednje šole, podučevanje na c. kr. gimnaziji v Mariboru. Ne vemo sicer, kako da je g. nadzornik našel to podučevanje, vendar pa mislimo, da je bilo to nadzorovanje jako zgodnje in je veljalo najbolj podučevanju v slov. vzporednicah.

(Učiteljstvo.) Gosp. Karol Kotnik, učitelj pri sv. Duhu nad Lučanami, je dobil mesto nadučitelja na ravno tej šoli in g. Jakob Vrunker, podučitelj v Majšperku, mesto učitelja pri sv. Vidu nižje Ptuja ter ravno tukaj mesto podučitelja g. P. Kresnik, doslej na enakem mestu pri Mariji Snežni blizo Cmureka.

(Izpraševanje.) Na c. kr. učiteljšči v Mariboru je v tem tednu izpraševanje učiteljev in učiteljic za ljudske in pa za meščanske šole. V celem jih se je 23 oglasilo, izmed onih so tri učiteljice.

(Cesta.) Nasledek železnice iz Radgone do Ljutomera je sedaj že v tem, da po sklepu dež. zbora cesta iz Radgone do Ljutomera ni več prve, ampak preide med ceste druge vrste. Boljša, kakor je doslej, tedaj ne bode več ta cesta.

(Premeščenje.) Č. g. Ivan Klobovs, c. kr. vojaški kurat v Zadru, pride na enako mesto v Maribor in tje pojde č. g. Ivan Kralj iz Maribora.

(Stanarina.) Mestni zastop v Mariboru je dobil pravico jemati od 1 gld. stanarine po 3 kr. obč. priklade. Če ima torej posestnik kake hiše, recimo stanovanje za 500 gold., odrajtati mora od nje mestu 15 gld. Se ve, da te priklade ne plača sam, ampak terja jo od teh, ki so v njegovih hiši na stanovanju.

(Ponarejenje denarja.) Koncec meseca oktobra so ujeli v Mariboru Blaža Simoniča, doma iz Puščinec pri Ormoži ter so našli pri njem več ponarejenih goldinarjev iz papirja. Kakor je podoba, živel je mož več let iz tega posla ali vsaj ne iz poštenega dela.

(Dijaška kuhinja.) Gosp. Karol Pestevšek, nadučitelj v Slivnici pri Mariboru, je poslal 6 gld. za slov. dijake na c. kr. gimnaziji v Mariboru, nabranih v „veseli družbi dne 4. novembra“. Bog plati!

(Razstava.) Kmetijska in gozdnarka razstava na Dunaji ima primanjkljaja za 84.000 fl. Krivo ga je bojda slabo vreme in pa — nered pri gospodarjenju. O tem še ima besedo celo c. kr. sodnija.

(Nagla smrt.) Majeriča Alojzija, posestnika in gostilničarja v Rogoznici pri Ptuiju je v nedeljo dne 2. listopada na poti iz mesta domov, kap zadela. Revež je bil pri priči mrtev.

(Savinja.) Štajarski deželni odbor je predložil zboru poročilo o vravnavi Savinje od Mozirja do Celja. Troški bode blizu na 150.000 fl., teh pa bi dežela prevzela 40 odstotkov, državni zaklad 40 odstotkov, 10 odstotkov okraji Gor. Grad, Vransko, Šoštanj in Celje, 10 odstotkov pa občine Prihova, Mozirje, Loke, Rečička vas, Male Braslovče, Podvin, Polzela, Dol. Gorče, Orlavas, Latkovavas. Sv. Peter, Sv. Lovrenč, Žalec, Zabukovec, Petrovče, Kasaze, Levec, Medlog, mesto Celje.

Listič uredništva. Č. g. M. K.; Hvala, v prihodnji prilogi. — Č. g. A. M. v R.: Kedar Vas je volja, od naše strani ni zavere. — G. K. L. na P.: Kar ni, pa ni, če se prav L. postavi na glavo. — G. P. O. v G.: Iz gola osebna stvar, ni za rabo! — P. N. Vse po želji!

Loterijne številke:

Gradec 8. novembra 1890	31, 30, 71, 88, 84
Dunaj „ „	56, 86, 32, 23, 36

Izjava.

Poslednji čas je bilo v „Slov. Narodn“ priobčenih več žaljivih dopisov zoper našega č. g. kapelana Janeza Tomaniča. Da bi se tem krivičnim napadom konec storil ter se v občino povrnil ljubljani mir, izjavi podpisani občinski odbor, da je cela občina z imenovanim gospodom v vsakem oziru zadovoljna in mu popolnoma zaupa.

Sv. Jurij ob Taboru, dne 9. novembra 1890.

Za občinski odbor:

Janez Winter, l. r., župan.

V službo se išče zanesljivo dekle, katero malo kuhati zna. Kde? pové uredništvo „Slov. Gosp.“ 1-2

Novo stavljena hiša,

eno uro od Maribora oddaljena, je na prodaj. Če kdo želi več polja in travnikov ali lesa, dobi vse po nizki ceni in po ugodnih pogojih. Več pové upravništvo „Slov. Gosp.“ 1-2

Znamenit zaslužek,

ki vedno narašča in dolga leta traja, dobodo izarjene in zanesljive osebe (dosluženi žandarji imajo prednost), katere pridejo z ljudmi pogostoma v dotiko. Pisma pod naslovom: G. S. 1890 Graz poste restante. 25-25

Lepa jabolčna drevesa

4—5 let stara najboljših vrst, priporoča več tisoč po nizki ceni Jože Janežič na Bizeljskem pri Brežicah. 8-25

Izšla je ravnokar knjižica:

„Národne legende“ za slov. mladino.

Nabral, izdal in založil Anton Kosi, učitelj v Središču. 2—3

To je najnovejša in prva zbirka narodnih legend ali pobožnih pripovedk, ki hrani v sebi mladini, pa tudi odrastlim primerno, prikupno in podučljivo berilo. O delcu, kojega sta do sedaj že dva zvezka zagledala beli dan, izrazili so se vsi slov. listi prav pohvalno in sedaj prelaga se celo na češki jezik. — Dobiva se pri izdajatelju v Središču, v knjigarnah Andr. Platzer-ja v Mariboru in J. Giontinija v Ljubljani po 20 kr. iztis.

prilavljena od lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, je upllyno zdravilo, ki krepča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v škatljah po 12 stekleničic za gld. 1.36; po 24 za gld. 2.60; po 36 za gld. 3.84; po 44 za gld. 4.26; po 55 za gld. 5.26; po 110 za gld. 10.30; po 550 za 50 gld.

V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. 6-15

Depôts v Mariboru: lekarna Bancalari in König; v Ptuiju: Behrbalk; v Celji: Kupferschmid; v Gradci: Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzé.

Na prodaj

imam najlepših in najboljših poletnih, jesenskih in zimskih buternih **hrušek**, izbranih najboljših baže. Od 5—6 let starih, 2 metra visokih. Cena je komadu **45 kr.**

Mihael Vizjak,
posestnik v Storah.

1-3

Velika žganjarija R. Wieser-ja v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico. 21

Nov harmonij

s 5 oktavi, krasno delo in prijeten glas, se odda zavolj pomanjkanja prostora. Natančneje se izvé pri upravnistvu tega lista. 1-3

Dr. Rosa-jev zdravilni balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje, tek in odhod vetrov pospešujoče brez bolečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gld.,
mala 50 kr., po pošti
20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Zaloga blizo v vseh lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr.
in 25 kr.
po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan.

21-26

Za prijatelje citer!

„Pomenik južno-slovanskih popevkah“. Knjiga od 64 strani zadržuje 72 pesmi vseh južnih Slovanov, ubranih za citre. Cena knjigi je 1 gld. 80 kr. Za pošto ima se priposlati 15 kr. več. Naročbe naj se pošiljajo

Josipu Sorga,
v Zagrebu.

1-2

Orgljarska služba

pri farni cerkvi sv. Mihaela na Vranskem se odda. Samski prošnjiki za orgljarsko službo na Vranskem naj v svojih prošnjah svoje čedno življenje in sprednost v orgljariji, podpisane predstojništvu do 21. novembra t. l. s spričali pismeno dokažejo.

2-2

Cerkveno predstojništvo na Vranskem.

Starih in novih vinskih drož

kakor tudi

snažnih tropin

kupi vsako mero 4

R. Wieser, žganjarija v Hočah.

Potrebno za hišo in pisarno.

V
tiskarni sv. Cirila
v Mariboru
je ravnokar izšel in se dobi
Slovenski koledar
za leto 1891.
za steno. 21
Cena 20 kr., po
pošti 5 kr. več.

Tiskan v treh barvah.